

DZIENNIK KUJAWSKI.

Wychodzi co dzień z wyjątkiem niedziel i dni poświęconych. Przedpłata dwumiesięczna wraz z dodatkiem tygodniowym „Piast” oraz dwutygodniowym „Przyjaciel Dzieci” wynosi na pocztach i w ekspedycji 2,10 mk., z przysyłaniem do domu przez listowego 2,52, z przyniesieniem z ekspedycji 2,40 mk. — Rękopisów nadesłanych, a nie zastrzeżonych, redakcyja nie zwraca.

Listy i przekazy pieniężne nadsyłać należy pod adresem: „Dziennik Kujawski” red. lub. eksp. — Cena ogłoszeń: 20 fen. za jednoladowy wiersz petytowy, 60 fen. za reklamy na trzeciej stronie i ogłoszenia na pierwszej stronie. — Kto popadnie w konkurs lub kto się pozwoli o należytą skarży, traci prawo do rabatu. Telefon nr. 134. :: :: Telefon nr. 134.

Nr. 150

Hohensalza, piątek dnia 6. lipca 1917.

Rocznik XXVI.

PRZYJĘCIE AMNESTYI

Wielki. Słowianie przyjęli ją z niekłamaniem zadowoleniem. Niemcy z obozu społeczno-chrześcijańskiego nie mniej radośnie ją odczytali, ale czynią rzędek zastrzeżeń na tle konstytucyjno państwowym. W opozycji stanęli jedynie austriacy radykali niemieccy odcienia w edniemieckiego, dla których amnestya jest ubiciem ich planów „związania Austrii”, jest uznaniem monarchy do sprawiedliwych współzawodników z wszystkimi narodowcami. Co prawda radykali nie są skąpi w uderzeniach słowno-poddańczych, ale równocześnie opozycya wobec rządów przy tak osobistym zarządzaniu monarchy, świadczy aż nadto, jak ich oburza fakt, że amnestya przede wszystkim Słowianom, a szczególnie Czechom wyjdzie na dobre, że w parlamencie zjawia się niebawem posłowie, których tam już nie liczyli, zobaczą.

Poniżej podajemy przebieg obrad. Wynika z nich jeszcze wyraźniej stanowisko Niemców wszelkich odłamów. Od Słowian nie podaje telegramu żadnej mowy z wyjątkiem socjalisty polskiego Liebermanna. I pewno posłowie ten ma słuszość, wyrażając dzięki za akt tem bardziej walny, że wiele politycznych spraw miało nader bolesny przydzwięk w kołach słowiańskich.

Akt amnestyjny mógłby w wewnętrznych stosunkach narodowościowych Austrii wiele naprawić. Zapewne dobrej woli nie będzie brak po stronie słowiańskiej. Czy z różną gotowości, zbliża się Niemcy, czy radykalni zwolennicy niemieccy nie zepsują tych „słowian ku porozumieniu — oto pytanie, na które tylko dalszy bieg wypadków da stanowczą odpowiedź. Jaka ona w ostateczności swej będzie, akt monarchy jest wyrazem szlachetnych uczuć ludzkich, które i najbardziej obciążonego polityka biorą, bo w nim jest czyn politycznej mądrości i wyrozumiałości.

A teraz przebieg obrad:

Wielki, 4. 7. 17. TBW. Izba posłów obradowała dalej nad sprawozdaniem wydziału konstytucyjnego i wydziału sprawiedliwości co do rozporządzeń cesarskich dotyczących się tymczasowego zaniknięcia działalności sądów przysięgłych oraz odpowiedzialności osób cywilnych wobec sądownictwa wojennego.

Posłowie Koerner (Czech) odparł jako oszczerstwo podniesiony przeciwko narodowi czeskiemu zarzut o zdradę stanu. Akt amnestyjny cesarza był konstytucyjnym aktem i ludzkim czynem.

Posłowie Dobernig złożył imieniem niemieckiego naroduowca oświadczenie, w którym odnosił do aktu amnestyjnego wyraża swoje zdziwienie, że przez ministrów jako doradca koronny nie użył swojego wpływu. Z tej też przyczyny Niemcy na dalsze zachowanie się rządu spoglądają z niepokojem i nieufnością. (Potwierdzenie u Niemców narodowców).

Oświadczenie brzmiało dalej: Niemcy, którzy podczas wojny dali niezłomną dowody wierności dla cesarza i ojczyzny, odrzucają i dzisiaj — stojąc pod pełnym wrzaskiem ukazu amnestyjnego — z ostrych nacięskiem myśl „o wierności cesarza i o wypowiedzeniem” (Ożywił oklaski i uznanie u Niemców narodowców). „Będzie tak jak przedtem służyli ojczyźnie bez zastrzeżeń, (ożywił oklaski i zgoda u Niemców narodowców) ale w ułaskawieniu tych wszystkich, którzy jeszcze podczas wojny posunęli się aż do zaprzeczenia państwa lub też zapatrywali się na jego rozbiór w myśl nieprzyjaźni, widzimy niesłychane obciążenie samemu państwu. Nigdy nie możemy zapomnieć, że tysiące naszych braci padło ofiarą zdrady. (Ożywił oklaski i uznanie u Niemców narodowców). Szanujemy wspaniałomyślność cesarza, jakimś ożywiłmy się jednak, że rzadka dobroć cesarza nie będzie wynagrodzona. (Oklaski u Niemców nar.) My Niemcy nie możemy ponieść odpowiedzialności za wszystkie nieobliczalne skutki. Niech przyjdzie co chce, naród nasz wyjdzie z wszystkich burz nieugięty. (Ożywił oklaski i uznanie u Niemców narodowców, wznosząc wielokrotnie mówę).

Posłowie Fink złożył w imieniu społeczno-chrześcijańskich posłów następujące oświadczenie: Odnośnie do znajdującego się w układzie paragraf 14 rozporządzeń, godzimy się na awanski wydział. Cesarski ukaz amnestyjny w d. 2 lipca jest wynikiem prawa korony do udzielania łaski, co nie podlega rozstrząsaniu w konstytucyjnych korporacjach.

Właśnie dlatego nie mógł on być podpisany przez odpowiedzialnego ministra, ponieważ za akt łaski monarchy żaden minister nie może brać odpowiedzialności. Jedno jedynę zdanie wysuwa się z tego związku, mianowicie to, w którym najwyższe pismo odrębnie wyraża ufność, że wszystkie ludy monarchii zbijają się razem do wspólnej pracy w celu rozwiązania największych zadań i nowego uporządkowania spraw. Ceniemy te szlachetne i pojednawcze zamiary naszego władcy, ponieważ przez ten akt łaski setkom uwiedzonych i takich i takich, którzy jedynie może skutkiem niewyjaśnionej rozbieżności zapatrywani stali się ofarami wyjątkowej sprawiedliwości, przywrócić im wolność. Bezwątpienia wielu skazanych ponosi ciężką winę, z powodu której popłynęła też na polu bitwy cenna krew naszych walecznych. (Potwierdzenie u posłów społeczno-chrześcijańskich). I oni są teraz wolni od kary. Życzymy gorąco, aby pomimo to szlachetny czyn naszego cesarza był błogosławieństwem dla państwa i jego ludów i aby był nagrodzony niewdzięcznością. (Ożywił oklaski u posłów społeczno-chrześcijańskich). Jednakże owa wspólna praca ludów naszego państwa, do której pragnie cesarz i my wraz z nim, aby jak najprędzej stała się czynem. (Ożywił oklaski i uznanie u posłów społeczno-chrześcijańskich).

Dr. Ruller (Niemiec-narodowiec) oświadczył. Gdyby miał nastąpić oczekiwany ze strony korony skutek ukazu amnestyjnego, wtedy naród niemiecki błogosławiłby ów ukaz, w przeciwnym razie rozpaczył i oburzył się niemieckiego ludu wzrosłoby do najwyższego stopnia.

Posłowie Liebermann dziękuje cesarzowi jako Polak i jako socjalista za ukaz amnestyjny i oświadcza, że Czesi, Słowianie, Polacy i Ukraińcy witają z radością amnestyję ze względu na współczucie dla ludzkich.

Opozycya radykalów niemieckich. Wielki, 4. 7. 17. Odnośnie do dzisiejszego posiedzenia partji niemiecko-radykalnej, ogłaszają ze strony partji co następuje:

Na dzisiejszym posiedzeniu niemiecko-radykalnego związku po wstępnych rozstrząsaniach przyjęto następującą uchwałę:

„Niemiecko-radykalny związek ogłasza, że podpisany przez rząd a zatem w całej pełni przyjęty przezon na swą odpowiedzialność ukaz amnestyjny napelnia go ze względu na przyszłość obawą i rozgoryczeniem, ponieważ mianowicie przez Czechów przyjęty zostanie jako dowód słabości i nieograniczenia powiększając ich nienasyconą chciwość, skierowaną przeciwko całości państwowej. Dlatego niemiecko-radykalny związek nie może dłużej darzyć tego rządu zaufaniem i odpowiedzialność do tego zastępuje stanowisko swoje wobec niego.”

O uwolnieniu skazanych posłów. Wielki. Ogłoszenie amnestyjnej kolektywizowało wszystkich obecnych w Wielkim posłów obu Izb. Znaczące należy, że ogólna amnestya nie odnosi się do tych osób, które przez zaopartostwa polityczne oskarżone były o zbrodnię przeciwko silnie zbrojnej państwu. Sprawa posłów, co do których zachodziła taka aplikacya, załatwiona została w drodze odrębnego aktu łaski monarchy. Tem samym amnestya obejmuje z posłów: 2 Staroruczników Kuryłowca i Markowa, 7 Czechów w tym narodowych socjalistów Choca, Burzivala, Notolickiego, Wojnę, Kłofacza oraz młodoczechów Kramarza i Rasznę, wreszcie członka katol. partji ludowej słoweńskiej Grafmaiera.

Podziękowanie za amnestyję. Prezes Związku czeskiego, Stanek, prosił prezesa mi-

nistrów o złożenie cesarzowi podziękowania Związku za amnestyję.

Klub południowych Słowian postanowił wyrazić cesarzowi podziękowanie i uczucie radości z powodu amnestyi.

Ze szczegółów przed ogłoszeniem amnestyi. Wiedeń. Jak stwierdzają w dobrane polimormowanych kołach poselskich, sprawa amnestyi omawiana już była przy objęciu rządów przez obecnego prezesa dr. Seidlera. We wtorek o godz. 8 rano został premier przyjęty przez cesarza na posuchaniu. Cesarz wręczył mu już gotowy akt ze swoim podpisem, tak że premier tylko przyjął go do wykonania.

Głosy prasy praskiej. Praga. Wszystkie dzisiejsze podkreślają doniosłe znaczenie cesarskiego manifestu, udzielającego amnestyi, który przemówił do serc milionów. Dzienniki wyrażają pragnienie, aby wskazana przez cesarza droga istotnie doprowadziła do celu. Cesarz to, o czym wspominał już w swej mowie tronowej, a mianowicie że Austria tylko pod znakiem demokracji i wzajemnego porozumienia, zamie skazujących ją narodów może osiągnąć lepszą przyszłość, to stwierdził obecnie przez ten akt łaski wyglądając niejako drogę do dalszej pomyslniej pracy. Manifest spotka się z wdzięcznością wszystkich ludów Austrii, a więzy między młodym monarchą a narodami zadzierżną się tym mocniej.

Przed zejściem się parlamentu. Prace parlamentarne. Berlin, 4. 7. 17. TBW. Wydział starszych w parlamencie zebrał się dzisiaj po południu dla omówienia dalszych spraw. Zgodzono się na to, aby do naznaczonego na dzień następnego porządku dnia oprócz wniosku kredytowego dodać jeszcze i załatwić sprawy petycyjne. Ogólne wypowiedzenie się w kwestyjach wewnętrznej i zewnętrznej polityki rozpocznie się ma dopiero w przyszłą sobotę, aby głównemu wydziałowi dać czas do załatwienia swoich prac. Z tego powodu jutro w czwartek po mowie sekretarza skarbu państwowego uzasadniającego wniosek kredytowy posiedzenie będzie odroczone. Na porządek dzienny platformy postawione być mają wnioski odnoszące się do pomnożenia wyborczych obwodów do parlamentu oraz wniosek prawa dotyczący się przedłużenia czasu posiedzenia. Również przygotowana jest uchwała odnosząca się do reformy wyborczej w państwach związkowych.

Jest nadzieja, że w przyszły wtorek można będzie ukończyć posiedzenia latowe. Po tem parlament ma się znów zebrać około końca października.

Z wydziału budżetowego. Berlin, 5. 7. 17. W dalszym obradowaniu nad politycznymi gospodarczymi kwestyjami na wniosek pewnego narodowo-liberalnego posła uzasadniał sekretarz państwowy urząd spraw wewnętrznych skontyngentowanie papieru i tłumaczył dalej konieczność stopniowego kontyngentu dla wielkich i małych gazet, który jedynie może umożliwić utrzymanie przy życiu szczególnie podczas wojny niezbędnej malej prasy lokalnej. W końcu zaznaczył sekretarz państwowy, że w całej pełni stoi na stanowisku cesarza w jego wielkanocnym orędziu i na stanowisku mów kancлера.

POŁOŻENIE

tlomaczą telegramy poniższe. Rosya — odnośnie do uwag wczorajszych — żyje swą nową ofenzywą, jak o tem poniższy świadczy telegram:

SPRAWOZDANIA NIEMIECKIE.

a) populudniowe.

Berlin, 4. 7. 17. TBW. Urzędowo donoszą z głównej kwatery:

Z zachodniego pola walki: Zrzeszenie wojsk nast. tronu Rupprechta: Z powodu mgły i trudnej wskupek tego obserwowali cya-

ność ogniewa była aż do wieczora słabą następnie ożywiła się w nlejdnych odcinkach aż do zmroku. Nocą przyszło w kilku miejscach do potyczek rekonesansowych, które przyniosły nam jeńców i zdobycz.

Zrzeszenie wojsk niem. następy tronur. Na wschód od Cerny, przy Chemin des Dames, Francuzi zaatakowali dwukrotnie zdobyć przez nas rowy. Oba razy zostali odrzućeni. Wypróbowane w walce bataliony lipijsko-westfalskie rzuciły się za ustępującym przeciwnikiem, posunęły swoje pozycye naprzód i ujęły większą liczbę jeńców.

Także na zachód od Cerny i pod Craon nie przedstawiała naszych oddziałów podjętych walk powołzenie.

Zrzeszenie wojsk ks. Albrechta: Nlo szczególniejszego.

Z wschodniego pola walki: Front marszałka polnego księcia Leopolda bawarskiego: We wschodnim jGallcyi zdobył Rosyanie ponów swoje ataki tylko pod Brzezanami. W uprzejwej obronie i rażnych kontratakach pułki saskie utrzymały swoją siła swoje przeciwko Freznm atakom i zdobyły nieprzyjacielowi wielkie straty.

W odcinku pod Konłuchami i Zborowem silna walka ogniewa.

Czynność tyleryj była także pod Brodam i nad Stochodem chwilami bardzo ożywna.

Na reszcie frontów nie było większych operacji.

b) wieczorne.

Berlin, 4. 7. 17. Urzędowo. Ani na zachódzie, ani na wschodzie żadnych większych działań bojowych. Z naszej strony działalność lotnicza uwieczona powodzeniem. Pierwszy general-kwartermistr Ludendorff.

Z WALKI PODWODNEJ.

Berlin, 3. 7. 17. Urzędowo. Na Oceanie Atlantykiem nurkowie nasze zniszczyły znów większą liczbę parowców i żaglowców. Między zatopionymi okrętami znajdowały się między innymi uzbrojony angielski parowiec „Bibera” z 5000 tonami węgla do Archangielska, uzbrojony rosyjski parowiec „Betty” z 4600 tonami węgla do Archangielska, rosyjski żaglowiec „Widwud” z olejem do Anglii, wielki uzbrojony parowiec, spelniający w drodze do Anglii wielki, płynący w konwoju niemieckim przyspuszczający przewozowy parowiec z numerem 23, dwa parowce, wystrzelone dubletą z póród eskorty.

Nurkowiec pewien trafił celnymi strzałami uzbrojone angielskie parowce „Calodon”, 3012 ton i „Nitanian” 6881 ton. Nie można było jednak dotrzeć zatonięcia tych okrętów.

Berlin, 4. 7. 17. Urzędowo. Nowe sukcesy nurkówek na Oceanie Atlantykiem i w zatoczce biskupskiej: 5 parowców, 4 żaglowców. Między innymi znajdowały się: angielskie parowce „Teriotdale” (3847 ton), w drodze do Anglii, „Rahanda II” (7196 ton) który był naladowany amunicyą i prawie ównocześnie z wybuchem torpedy wyleciał w powietrze, wielki uzbrojony parowiec, zdaje się z ładunkiem rudy, w drodze do Anglii i angielski szoner dwumasztowy „Carrie Harvey”.

SPRAWOZDANIA WIEDEŃSKIE.

Wiedeń, 4. 7. 17. TBW. Urzędowo ogłaszają:

Z wschodniego pola walki: Pod Brzezanami odparto krwawo silne ataki nieprzyjacielskie. W odcinku na południe zachód od Zborowa Rosyanie nie atakowali.

Zrzesza na wszystkich polach bitwy nala działalność bojową.

SPRAWOZDANIA FRANCUSKIE.

Paryż, 4. 7. 17. TBW. Doniesienie z 3. lipca, populudniowe.

Wczoraj przedstawili Niemcy koło godziny 6 i pół po południu po rozpoczęciu znów ostrzelwaniu szeregu gwałtownych ataków na rowy, które zdobyliśmy znów z obu stron traktu Ailles-Passey. Bardzo gwałtowna walka, która trwała przez całą noc, zakończyła się zupełnym niepowodzeniem nieprzyjaciela. Utrzymaliśmy wszystkie nasze stanowiska. Dalej na zachód rozbiły się

rozwinie dwa ataki na nasze linie postarun ki straszno. Na lewym wybrzeżu Mozy wznowila sie kolo pomocy gwardii walci artyleryjnej w odcinku wyzyni 304, w lesie Avocourt. Kolo godz. 2 min. 30. zaatakowali Niemcy na froncie 500 metrowym na klinie na polnocie-wschod od tego lasu. Ich fale napierajace nabily sie w naszym ogniu i nie mogly dotrzec do naszych linii. Nieprzyjaciel nie probowal ponawiac ataku. W Szampanii podczas wtargnienia w linie niemieckie wysadzilmy w powietrze nieprzyjacielska straznica. Z pozostalych frontow nie do doniesienia.

Paryz, 4. 7. 17. TBW. Doniesienie z d. 3. lipca, wieczorn. Dosle wielka dzialalnosc artyleryjna kolo St. Quentin, na lewym wybrzeżu Mozy i kolo wyzyni 804 oraz w Szampanii w odcinkach gor Cornillet i Foton i na wachod od Courcy-la-Chateau. Podczas starc patrolowych wjechaliśmy jeńców, w tem jednego oficera. Na pozostalych frontach dzien przeszedl spokojnie.

Sprawozdanie belgijskie: Bardzo ozywiona walka artyleryjna w okolicy Woesten, Lizerne i Steensstraete. Usilowal nieprzyjaciel, aby przejsz kanal w kierunku na Hebesse, rozbiły sie w naszym ogniu. Srednia dzialalnosc artyleryjna na pozostalym froncie. Samolot nieprzyjacielski zestrzelony zostal przez nasza artylerie pomiedzy Dixmuiden a Kepem.

Obustronny ogien dzialowy. Samolot nieprzyjacielski, zestrzelony w liniach nieprzyjacielskich, wietny zostal w nasz ogien.

SPRAWOZDANIE ANGIELSKIE

Londyn, 4 7 17. TBW. Doniesienie popoldniowe z dnia 3 czerwca:

Zeszlej nocy podjeliśmy korzystne wysieczki na zachod od Harriancourt i na północ od Nieuport, przyozem wjechaliśmy jeńców. Na poludnie od mski Cojeul zaatakowal nieprzyjaciel nasz wysuniety postarunek, zostal jednak wypędzony.

Londyn, 4 7 17. TBW. Doniesienie wieczorne z dnia 3 lipca:

W okolicy Ypern silna dzialalnosc artyleryjna z obu stron. Nieprzyjaciel uradzil atak na nasze rowy na poludnie-wschod od Laventie. Zaginelo dwoch naszych ludzi.

W ostatnich dniach wznowila sie znaczna dzialalnosc lotnicza. Samoloty nasze rozwiazaly wzozraj i uradzily wietly zestrzelony w walce powietrznej samolot typu Farmana, dwa inne zmuszone zostaly doopuszczenia sie poza naszym widnokręgiem. Zaginął jeden z naszych latawcow.

OBRONA LORDA HARDINGA.

Berlin, 5. 7. 17. W parlamencie angielskim bronil sie lord Hardinge przeciwko oskarżeniu podniesionemu przeciwko niemu w urzędowych sprawozdaniach o Mezopotamii nie ponosi on odpowiedzialności. Indyje byly juz zupełnie wyczerpane po pierwszych miesiacach wojny. Zreszta nie byl zupełnie do tego upoważniony, aby nakazywac polchod na Bagdad. Izba wysluchala jego przemowy w mrozącem milczeniu.

BOMBY NA JERUZOLIMIE Z SAHARY FRANCUSKIEJ.

Konstantynopol, 2. 7. 17. Doniesienie agentow MIHI. Kilku lotnikow angielskich zrzucilo na miasto Jeruzalem w ostatnich tygodniu wiecej niz 70 bomb. Nie bylo ani strat w ludziach, ani znaczniejszych szkod. Uszkodzenia róznych swiętych miejsc nie sa równiez zbyt znaczne.

Wedlug wiadomosci otrzymanych przez nas z miarodajnego źródla oparajacej w algerkiej Saharze Mudsahidzi ze szczepu Tu aregow wystrazaja dalej naosk na oddzialy francuskie. Ruch Mudsahidow Sudanu rozwinia sie wzozraj coraz tyzej. Oddzial francuski slony z 80 ludzi, wyslany z Bilma, glownej miejscowosci w Kanea, zmieszony zostal zupełnie pod Agadir. Mudsahidzi wzialy kilku jeńców i zdobyli dzialo. Obecnie oblegane sa wioska francuskie znajdujace sie w Agadirze.

ADMINISTRATOR.

(Ciag dalszy)

Nie zadam wdzieczności za to, co bylo potrzeba mego wianego serca. Jadwiga nie prosila mnie o moja przyjazn, leos ja prosilam ja o to. Ona dla mnie byla wsparciem i pociecha, ona jedna gnala moje troski, dzielila je i rozumiała lepiej od calego mego otoczenia. Czy nie powrotel tu juz do nas wcale?

Och, naturalnie. Jak tylko pani Blendorf zalatwi z nimi niektore niebedne formalności i przedstawil mloda per egłownym członkom rodziny, przybeda tu oboje razem z baronem Ryszardem.

To cieszy mnie bardzo, gdyż pozostajemy na gims w Gellersheimie i gdyby Jadwiga zamieszkalna odrzyna w stolicy, stosunki nasze bylyby bardzo utrudnione. Ale jakim sposobem znalazł pan tak szczerliwi? Czy zawiadomilano sie o tem? Czy Jadwiga udala sie moze odkryt jakim przypadkiem miejsce pensyjnego pobytu?

Los sam sprawozdal mi w porę. Spodziewalem sie, że z powodu zimy wszystkich najprzedziej bede mógł zastac w stolicy, a poniewaz miałem prócz tego osobisty interes do barona, uglosilam sie do niego, aby zalatwil naj-

OBEZWA DO LUDNOSCI.

Piotrogrod, 3 7 17. TBW. (Doniesienie piongr. agent. telegraficznej). Rząd tymczasowy wydal do ludności odezwe, w której wzywa wszystkich obywateli, aby zapoznili o swoich osobistych interesach i jak jednem miaz zgromadzili sie poza armia, która ruszyta sie, zby ocalic rewolucyje i wolny naród rosyjski.

Ze względu na rozpozecie ofensywy rozkaz dzienny ministra wojny znosi wszystkie urlopy w armii i w strefie poza nią z wyjątkiem urlopow dla chorych.

RZĄD TYMCZASOWY A UKRAINA.

Rząd tymczasowy postanowil wyslac do Ukrainy osobna delegacye, aby poinformowac sie co do polozania. Delegacya skladac sie bedzie z osobistosci bardzo popularnych oraz glownych przedstawicieli politycznych partii i zwiazkow.

Piotrogrod, 3. 7. 17. Piotrogrodzka agencja telegraficzna donosi: Wedlug wiadomosci otrzymanych przez rząd tymczasowy, ofensywa na poludniowo-zachodnim froncie rozwiazala sie zupełnie Pomyslnie.

ODEZWA DO MARYNARKI.

Piotrogrod, 3 7 17. TBW. (Doniesienie piotrogrodzkiej agencji telegr.). Rząd tymczasowy wydal do marynarki rosyjskiej odezwe, w której podkrosla dzialalnosc floty nieprzyjacielskiej na wodach rosyjskich w ostatnich czasach i oswiadcza, iz jest przekonany, że marynarka rosyjska spelnia swój obowiazek wobec narodu i że jest świadoma niebezpieczeństwa grozacego Rosyi. Odezwa brzmi dalej ta: Marynarze rosyjscy uczynia wyzstkie wysilki w walce o wielkie ideały demokracji rosyjskiej. Armia jela sie juz ofensywy. Jej zaparcie sie siebie ratuje kraj z niebezpieczeństwa, jakie zagraza mu wzozraj. Marynarka da również dowód, że wielki dar wolności nie oslabi nas, lecz przeciwnie wznowi naszą siłę i jest nam pobudka do nowych czynow.

ZJAZD KOZAKÓW.

Piotrogrod, 3. 7. 17. TBW. Doniesienie piotrogrodzkiej agencji telegr.) Kongres Kozakow białej Rosyi zakonczyl swoja dzialalnosc i przyjal dwie uchwały. Jedna zwrócena jest przeciwko rozwiązaniu Dumi, poniewaz przybylo naruszeniem zasadniczych praw Rosyi. Inna opiewa, że proklamacya Ukrainy zagraza niepodzielnosci państwa. Kozacy oswiadczaia zatem, że popierac będą energicznie rząd we wszelkiej dzialalnosci dotyczacej tej kwestyi.

CESARSTWO W CHINACH.

Pekin, 2. 7. 17. Doniesienie Havas'a. Wczoraj ogłoszono trzy dekrety cesarskie, które zawiadomaja o wznowieniu cesarstwa w formie konstytucyjnej. Ustawiaja one wielką rade stojaca pod kierownictwem generala Tehang-suna, znajaca zajmowac sie sprawami państwowymi senat pod przewodnictwem Siusteduan'a.

— niemieckie: Nie nowego.

Z Grecyi. Berno, 4 7 17. TBW. Lyonskie gazety donosza z Aten, że część biura nowego rządu przesiedlona zostala do palacu królewskiego a park królewski zamieniony bedzie na plantacje publiczne. Generala Papposa, stalonego do dyspozycji, zastapiono przez generala Kutojanisa.

NIEMCY A NORWEGIA

W ostatnim tygodniu prasa zagraniczna tak z przeciwej strony jak i neutralna zajeta byla wypadkami w Norwegii, wywołanymi odkryciem tajemniczej amunicji. Wyprawki, zwiazane z nią, przypisuje sie Niemcom wzgl. opaczaniem przez nich agentow, tembardziej, że władze norweskie agencjowaly w zwiazku z cala historia specjalnego poslanca (kuryera) krajowego miedzy Berlinem a poselstwem niemieckim w stolicy norweskiej, w Krysztianii.

Zajeciem tym powstala bardzo stanowcza uwaga organu cenzury, „Norddeutsche Allg. Ztg.“, dziazac do hapobozenia agenta norweskiego, ze znalazł w kufelach kurjera — barona Rautenfelsa — materyaly wybuchowe nie byly skierowane przeciw interesom norweskim (opinia norweska zablopowozna byla glownie o losy okretow norweskich).

Uspokajajace oswiadczenie „Norddeutsche Allg. Ztg.“ brzmielo:

„Wyslany do Norwegii kuryer niemiecki zostal niedawno zaarrestowany po przybyciu do Krysztianii przez władze norweskie. Bagaż jego opatrzony pieczetami urzedowymi zrewidowano i poniewaz z nim materyaly wybuchowe znajdowaly, oblozono arestem. Na mocy podejrzenia, że te materyaly wybuchowe maja być uzyte w Norwegii, rozpoczely władze norweskie proces karny przeciw kuryerowi.

Ze względu na gwarantowana prawem miedzynarodowym nienuarzalnosc kuryerow dyplomatycznych zalozył rząd cesarski protest przeciw aresztowaniu kuryera do rządu norweskiego zaradzaj jaknajprzedszego uwolnienia jego.

Przytem oswiadczaono urzedowo, że nie zamierzano uzyc materyaly wybuchowych w Norwegii, ani ze skladu interesow norweskich. O ile zachowanie sie kuryera zasluguje na nagane a szczegolnie przeciwne jest prawom norweskim beda w Niemczech poczynione odpowiede kroki, ale sadzenie kuryera w Norwegii nie jest dozwolone na mocy prawa miedzynarodowego. Tymczasem wypuscil rząd norweski kuryera na wolnosc.

Wedlug doniesienia norweskiego biura telegraficznego zlat norweski minister spraw wnetrznych storthingowi w tej sprawie krótki raport; berlinski poseł norweski zalozył protest z powodu zachowania sie kuryera. Odnosne władze niemieckie zaradzily urzedowo sledztwo i o ile mozliwe bedzie temu zaradzono.

Z zalem dowiedziano sie, że zajecie to wywolalo u ludnosci norweskiej zaniepokojenie. Wobec tego maza tylko raz jeszcze jaknajdohitelniej zapewnić, że nie planowano ani w Norwegii, ani przeciw interesom norweskim zadnej akcyj z pomocia materyaly wybuchowych.

Tyle oswiadczenie urzedowe pisma berlinskiego. Sprawa jednak potoczyla szersze kregi. Wmieszano w zajecie to i rząd szwedcki, jak o tem mowil nastepujace zaproszenie szwedzkie:

Stokholm, 3. 7. 17. Doniesienie „Svenska Telegrambyram“: Na skutek sprzyślenia w Krysztianii i wydalenia niemieckiego kuryera Rautenfels'a, wypowiedzial Braunting w telegramie do swojej gazety podejrzenie, że ministerium szwedzkie w wystepnych tych czynach nie ma czystych rak. Powien baron Rosen, byl oficer szwedcki, który byl zawiakany w Norwegii w inna sprawe tyzajaca sie materyalów wybuchowych, ostatecznie nie zaoczony wyjechał z Szwecyi do Niemiec.

Wobec tego ogłosza ministerium spraw wnetrznych dzialaj note, wedlug której przed dniem 19. czerwca, kiedy nadzeslo sprawozdanie szwedzkiego poselstwa nie miało ono o za miarze Rautenfels'a zadnej wiadomosci. Co do sprawy Rosen'a, on i jego towarzysze byli w Szwecyi sędownie scigani i nalezy dlatego ubolewac w najwzszym stopniu, że w obecnych ciekkich czasach Szwecya bez znajomosci istotnego stanu rzeczy moze wypowiadac pod adresem ministeriumt ak cietkie zarzuty, które mogą podkopac zaufanie do kierownikow spraw zagranicznych.

SPRAWY POLSKIE

Z Tymcz. Rady Stanu. Pisma warszawskie podaja obszerniejsze sprawozdanie z ostatniego posiedzenia, które odbylo sie w ostatni poniedzialek. Bylo to 21. posiedzenie — jak zaznacza sprawozdanie.

Przewodniczyl wicemarszałek dr. Mikulowski-Pomorski, gdyż marszałek jest na urlopie. Obecnych bylo 19 członkow Rady Stanu. Komisarz rządni Anstro-węgierskiego zastepczy komisarz rządu niemieckiego oraz rzeczoznawcy finansowi.

Po zalatwieniu sie ze sprawami finansowymi podjeto na obradach, który bilansujaca w sumie 177,122 mil. i wykazuje wzrost wydatkow zwyczajnych szczegolnie w departamentach spraw politycznych i oswiaty, a zmniejszenie wydatkow z departamentow spraw wnetrznych skarbu i gospodarstwa spolecznego — rowniz podjeto przedstawiony przez Komisyje Wojakowa wniosek w sprawie sadownictwa wojskowego w armii polskiej. Postanowiono podjac kroki, by oficerowie i żołnierze legionow polskich, poddani austriacy, na czas trwania wojny podlegali wojskowej ustawie karnej i procedurze sadowo-karnej, przyjelej dla armii polskiej. Postanowiono przyjac niemiecka wojskowa ustawę karną i procedure sadowo-karną, jako obowiazujaca czasowo i przejsciowo armie polską oraz w zwiazku z tym powierzono specjalnej komisji, która bedzie utworzona przy Komisyji Wojskowej T. Rady Stanu spolszczenie i opracowanie ustawy karnej, oraz procedury sadowo-karnej. Do komisji tej maja wejść: delegat Komisyji Wojskowej, 2 oficerow sadu polowego Komandy legionow polskich oraz 2 delegatow depart. sprawiedliwosci. Uziano, że wykonywanie sadownictwa w armii polskiej powierzone być winno wyłącznie oficerom polskim bez względu na ich przynaloznosc państwową. W zwiazku z tymi decyzjami Postanowiono zwrócić się do oficerow legionowych z wezwaniem podjecia czynnosci sadowniczych.

Dyle w tej sprawie. W dalszym odczwiala Rada Stanu sprawy żywnosciowe, co do których w uzupełnieniu danych, które wczoraj podaliśmy o projekcie wspólnizalu spolecznostwa podajemy nastepujace dane ze sprawozdania Rady Stanu, które mowil:

Dalej wysluchano wyjasnien dyrektora dep. gospodarstwa spolecznego, co do rozporzadz wladz okupacyjnych niemieckich w sprawie zabezpieczenia zbiorow z 1917 r. na potrzeby ludnosci general-gubernatorstwa warszawskiego, niemieckich wojsk okupacyjnych i polskiej sily zbrojnej. Rozporzadzanie powyzsze bylo rozpatrywane poprzednio i wydzial wykonawczy, jest o to w zasadzie podobne do rozporzadzania z r. 1916. Przyjeleto do wiadomosci ogólne w plany general-gubernatora warszawskiego w sprawie aprobowacy, a mianowicie projekt utworzenia Krajowego urzedu zbozowego z udzialem w jego zarzadzaniu i radzie nadzorczej przedstawicieli spolecznostwa polskiego; postanowiono odwołac sie do generalnego gubernatorstwa w Lublinie z prosba o pozwolenie na wywoz z okupacji austro-węgierskiej produktow rolnych tam byczajajacych, a niezbednych do powiezczenia rasyl żywnosciowych w okupacji niemieckiej, glownie w ośrodkach miejskich i przeczyslowych, jak Warszawa, Lodz i Zaglebie Dabrowskie. Dalsze prowadzenie sprawy żywnosciowej przekazano dyrektorowi departamentu spolecznego.

Tyle najwazniejsze szczegoly zesprawozdania Rady Stanu, która znacznie zmiala.

O podatek od majatku. Rada Stanu zgodzila sie na projekt wladz niem. zaprowadzenia podatku od majatku. Ze jednak podobnego projektu nie przedlozyly władze w okupacji austri. odroczone sprawe aż do polowy lipca. Wówczas i władze austri. przedloza projekt swój, a wprowadzenie w zycie wejdzie — sadzaja z zapowiedzi niemieckiej — od 1. sierpnia.

Wystapienia z Rady Stanu. Jak donosi sprawozdanie przyjeleto do wiadomosci nastapienie brygadiera J. Pilsudskiego oraz jak to juz wczoraj doniesilmy — pp. Jan Kowalewski, Stolarskiego (gospodarz) i Silwistskiego.

Poprzednio zlozyli juz swe omlonkostwo pp. Dzierzbiński i Kumowski, tak że Kiedza członkow istotnie o Powazny znalazla odsętek.

Ustapienie to swiadczy o przeobrazeniach, które w stosunku do Rady Stanu przeobozni spolecznostwo, a o których kilkakrotnie juz pisalismy. Jak widzialy Rada Stanu nie zbolala sie na rzecie glabiej spóie

Wiem o tem i dziekuje pani — dodal serdecznie, zapominajac znowu o ewojem postawieniu. Dziekuje ci tez za Nerona, wiem jak troskliwa i dobra byla dla niego podczas mojej nieobecnosci. Nie mozem zabierac z soba chotego zwierzcia, wyjezdzajac tak nagle i spiesznie, i kosztowalo mnie wiele, ze musialem pani zastawic ten ojezar.

— Czy chcesz mi pan przypomniec? — rzekla emutnie.

— O, nie, nie — zawolal, ochcalam tylko podziekowac pani za dobrod, której ale nie spodziewalem.

— Dobranoc — rzekla, widzac, iz zbliza sie do drzwi. Dobranoc pannu.

Slyszala oddalajace sie kroki i zgasila swiece. Lepiej jej bylo w ciemnosci, mogla patrzec przez okno, gdy siedl przez podwórce, spokoynym, równym krokiem, nie ogladajac sie poza siebie. W drewnianym domu zapalono swiatlo — bezlistne drzewa nie ukrywaly go teraz przed jej ciekawym wzrokiem, jakże dokladnie widzial mogla wzysstko, co dzialo sie w oświetlonym pokoju. Stary Antoni opowiadal mu bos widocznie, Jan rozoznal sie pare razy. Potem rzucil sie jak owilek zmuszony na kangapę i dal znak sluzacemu, aby wpuszczol rolety.

(Ciag dalszy nastapi.)

Dziś nawet niebezpieczeństwo nie minęło jeszcze zupełnie.

— Slyszalem o tem — odparl Jan ze wzpółczuciem, i pochwalam postanowienie pani zapędzenia zimy w Gellersheimie. W chorobach piersiowych podróz w tej porze roku moglaby być bardzo szkodliwa i w ogóle do wieny nalezy jeszcze zachowac wielkie ostrozności.

W tej chwili stajacy z lampą zapalona minal pokój i uniknal we drzwiach salonu. To przypominalo wreszcie Pauline, że nie juz prawie zapadla i dzwina jest jej rozmowa z mlodym owdwiekiem w polnocnym pokoju. Dotad nie spozrozila tego wcale.

— Pójdę zapytac ojca, czy może pana dziś przyjac — rzekla, wskazujac gosciowi krzeslo i oddalila sie spiesznie.

Uplynal kwadrans, moze pół godziny, zanim zjawila sie znowu. Weszla ze swiecia w reku, twarz jej byla smutna i blada.

— Ojciec kazal panu przeprosić, ale ojciec sie dzialal bardzo ostabionym, i prosil, abyś pan zechotal do jutra odlozyt swoje odwiedziny.

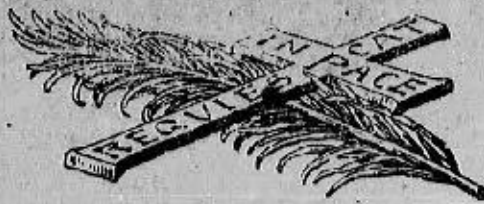
— A zatem dobranoć pani! — Slyszalem, że moje mieszkanie pozostalo dotad niezajete, bede wiec a niego korzystac jeszcze przez dni kilka.

— Zastanow pan tam wyszlo tak, jak bylo — rzekla, podajac mu reke.

Dnia 21. czerwca poległ na polu walki po 20-miesięcznych trudach wojennych nasz drogi, nigdy nieodżałowany syn, brat, wuj i szwagier śp.

JAN ADAMCZYK

w 22. roku życia.

Nabożeństwo żałobne za spójność duszy jego odbędzie się w poniedziałek, dnia 9 lipca w kościele parafialnym w Chełmcach.

Wszystkim krewnym i znajomym donoszą ciężko strapieni

rodzice z rodziną.

Chełmiczki - Chełmce - Miłyny - Rogówko, dnia 4 lipca 1917.

Ogród wiedeński.
W czwartek, dnia 5. lipca
wielki koncert wojskowy
całej kapeli 140 pułku piechoty. 2005
O 8 wieczorem. Wstęp 30 fen.

Wszelkie prace

drukarskie dla handlu i przemysłu, banków, spółek publicznych, kościelne, gospodarcze, urzędowe, dla towarzystw, hotelów itd.

wykonywane w krótkim czasie, gustownie i po cenach umiarkowanych

Drukarnia
„Dziennika Kujawskiego“

Beratungsstelle für Geschlechtskranke
in Bromberg, Berlinerstr. Nr. 29,
Sprechstunden von 12-1 Uhr: 1688
jeden Montag für männliche Personen,
jeden Donnerstag für weibliche Personen.
Arztliche Beratung **kostenlos** und **streng vertraulich** für alle Personen die der versicherungspflichtigen Bevölkerung angehören oder nahe stehen. Reisekosten werden erstattet, ebenso entgangener Arbeitsdienst. Kranke können **kostenfrei** Heilverfahren durch Fachärzte oder in Heilanstalten erhalten.
Posen, den 2. Juni 1917.

Der Vorstand der Landesversicherungsanstalt Posen.

Kursu książkowości

(pojedynczej i podwójnej) godziny 644
Antoni Pluta. Obecnie mieszka przy ul. Farnej nr. 8

Pieniądze do wypożyczenia
mam polecone w każdej wysokości na majątku ziemskim, bez damna po 5%. Także pośrednio w sprzedaży majątków z emakich Łask, zgł uprasza W. Rutowski Gólczyzna ul. Kojńska Nr. 1. (1942)

Ucznia
syna uczciwych rodziców, chcącego wyuczyć się gruntywnie dobrego krawiectwa, oraz pomocnika krawieckiego na stałe zatrudnienie przyjmie zaraz M. Żurawski, mistrz krawiecki w Strzelnie przy ul. pocztowej. 4702

Chłopców
do lekkiej pracy przyjmie Grubelski, Rynek 13. (2016)

Pannę do bufetu
przyjmie od 15. lipca lub 1. 8. 1986 **Hotel Basta.**
Wir suchen 2021
woimliches Küchenpersonal
für die Etappe im Osten. Ferner suchen wir
Mädchen u. Frauen
zum Behalten der Ribben.
Meldungen sind unter Vorlage von Zeugnissen sofort an unseren Arbeitsnachweis, Rathaus Zimmer 22, einzusenden.
Hohensalza, d. 5. Juli 1917.
Städtischer Arbeitsnachweis.

Pomocnika krawieckiego przyjmie zaraz **E. Kozielski** w Kruszwicy. (1998)

2 czel. kołodziejskich na stałe zatrudnienie i dobra płaca oraz (1764)

2 uczni kowalskich przyjmie zaraz **J. Karak**, mistrz kowalski, Hohensalza, ul. Mała Andrzejka 1. Poszukuje zaraz na stałe zatrudnienie, starszego dzielnego

Sluzaca
ze wsi z Kujaw znajdzie mieszkanie od 15. lipca. Mała rodzina 3 osoby. (2009)
H. V. Winkler, Bydgoszcz (Bromberg Gammstr. 6.)

2 mieszkania
o 3 pokojach z balkonem
1 mieszkanie
o 1 pokoju z kuchnią, wazeli, pralki, i ogrodem są od 1. października do wynajęcia (1998)
W. Skrzętny, ul. Poznańska 62

Mieszkanie
o 2 pokojach i kuchnią jest od 1. października przy ul. Kolejowej 19. do wynajęcia. (2014)
Kawiarz solankowa.
Jutro, w piątek o 8 wiecz.
koncert wojskowy
wykonany przez członków 140. rez. pułku piech. I. batal.
Bola poziomkowa.

Dom Tuczno
d. Jaksice posiada zaraz dziesiętnego, samostojącego

włodarza
do koni. (1998)

Ucznia,
który ma chęć wyuczyć się gruntywnie szewstwa, przyjmie zaraz M. Michałak, mistrz szewski, Hohensalza, ul. Kolejowa 19. (2019)

Rok założenia 1901. Rok założenia 1901.
Jan Szuman i Ska
biuro rachunkowości gospodarczej i kupieckiej,
Zakład, prowadzi i kontroluje książkowość gospodarczą, kontroluje bieżące książkowość i bilanse kupieckie
Wykonuje wszelkie prace w zakresie książkowości gospodarczej i kupieckiej, 1935
Telefon 3667 **Stanisław Marciniak.**
kupiec dypl., egzaminowany rzeczoznawca i rewizor ksiąg.
Poznań, Wiedeńska, (Wienerstr. 10) part. 1935

3 punkta:
1. Pierwszorzędne wykonanie
2. Znakiem króju
3. Rzetelna obsługa
to zasady mego magazynu. —
Przez nie ciężar się na też w szerokiej kolekcji dobrą renomą i wyborową, stale zwiększającą się klientelą — — —
Najnowsze wiedeńskie fasony.
Specjalny magazyn kostiumów, kabatków, amazonek i płaszczy — — — — —
St. Jajoszyński,
Rynek nr. 4, I p. 3431
Wykonuję również z materii nie moich, gdzieindziej kupionych

Nächster Verkauf von Fleisch und Fleischwaren
in den Fleischergeschäften am Freitag u. Sonnabend, den 6. und 7. Juli d. Js.
Es werden veransagt auf Abschnitt 4 der Fleischzusatzkarte 200 Gramm Fleisch mit eingewachsenen Knochen oder 160 Gramm ohne Knochen oder Zunge u. 50 Gramm Wurst (Kinder die Hälfte).
Der Magistrat.
Auf die in Nr. 89 des Hohensalzaer Kreisblattes und durch Aushang vor dem Rathause veröffentlichte Bekanntmachung des Kriegsministeriums vom 7. Juni d. Js. betreffend
Beschlagnahme und Bestandsaufnahme von Stab- und -Munitionen
wird hierdurch hingewiesen
Hohensalza, den 28. Juni 1917.
Der Magistrat.

Znaleziono na rynku torebkę
z zawartością. Odebrać ją można za zwrot kosztów u Marcinikowskiej Stare miasto 85.
Nagroda!
W drodze z Trzask do Hohensalza zgubłem z wozu mojego patentową mosiężną kapsułkę.
B. Welter, ul. Jacewska 1b.
Na olszewickich polach gruchowych wyłożono
petardy.
(Feligeschosse) Ostrożnie się przed wejściem na powyższe pola

Stanowionej publiczności podjęte do wiadomości, że aż do dalszego odwołania, 2023
mój zakład fotograficzny pozostanie zamknięty!
J. Trando, fotograf, ul. Kolejowa 58.

Bacność! Bacność!
Pewien tutejszy piekarz rozsiewa wiadomość, jakoby ja z czasem odebrał z tutejszego urzędu prowiantowego 300 otr. mąki pod ręką. Jest to zupełnie wykluczone i nieprawdziwe i niema na to najmniejszych dowodów. Jeżeli więc ten pan nie poprzestanie fałszywą tę wiadomość rozsiewać, natenczas zmuszony będę pociągnąć go do odpowiedzialności sądowej. 2020
Józef Sadłowski
piekarnia przy ulicy Toruńskiej nr. 3

Kopacze torfu
robotnicy i robotnice potrzebni natychmiast na wysokie stawki. Zgłoszenia przyjmuję 2022
rodzie z wiosłami
Mam zamiar sprzedać tanio 2 dobrze utrzymane
rodzie z wiosłami
R. Schütz, Magliano

115 morg. gospodarstwo
pięknej urodzajnej ziemi kujawskiej w Em mowie, 21 km. od Kruszwicy (przy szosie do Strzelca) sprzedamy z pełnym żniwem przy wpłacie mk. 25 000.— do 30 000.—, pozostawiając resztę ceny kupna na długie lata, pod dogodnymi warunkami Hipoteki uregulowane. 1920
Bank Kwilecki Potocki i Ska
Poznań.

Księgarnia Stefana Knasta
poleca następujące śpiewniki
narodowe
Nowy śpiewnik narodowy dla dzielnych synów i cór Polski. Wyd. krak. Cena w opr. 2.—
Śpiewnik narodowy, zawier. pieśni narod. i światowe. Wyd. poznańskie. Cena w opr. 1.—
50 pieśni li tylko narod., wydanie warszaw. Cena egz. tylko 0,25
Adresować proszę:
St Knast, Buchhandlung, Hohensalza 1. Pos.

Trwała posada znajdzie 1983
panna
piaszka biegle na maszynie.
B. Hozakowski, Toruń-Thora